

„AZ EGYÜTTMUZSIKÁLÁSNÁL NINCS SZEBB”
**BALÁSHÁZI BÁLINT MÁSODIK OTTHONRÓL, LAJTHA-
EMLÉKÉREMRŐL ÉS A KOVÁCS-MÓDSZERRŐL**

Balásházi Bálint

<https://lajthaamipesterzsebet.hu/>

Nagy hangsúlyt fektetnek a közösségépítésre, a rendszeres kamaramuzsikálásra, s a családi hangulatra - összegzi Balásházi Bálint. Az utóbbi években számos új együttes született a XX. Kerületi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskolában, a társulatok rendszeresen játszanak együtt, s emellett még családi koncerteket is rendeznek. Sok egykor itt tanuló szülő íratja ugyanis be az intézménybe a gyermekét, s aztán a familiákat arra biztatják, játszanak együtt, s a közös koncertre való felkészülésben a tanárok is segítséget nyújtanak. Balásházi Bálint ugyancsak sok évtizede tölti napjait az intézményben: maga is itt kezdte zenei tanulmányait, gyakorlótanításra is idejárt, s ahogy megszerezte a diplomáját, a tantestület tagja lett, majd végigjárva a lépcsőfokokat kapta meg az igazgatói kinevezését. Lassan egy évtizede vezeti az iskolát. A zeneismeret-tanárral, karnaggyal a Lajtha László Művészeti Iskola mostani korszakáról, a Kovács-módszer fontosságáról, valamint kórusairól, s a Kodály Társaságról is beszélgettünk.

– *Nemcsak Ön kezdte itt...*

– Az édesapám is idejárt, még ennek az iskolának az elődjébe. Zongorázott, s aztán a családban természetessé vált, hogy hangszeren játsszunk. Már óvodásként, ahogy hazaértem, leültem a zongorához, s édesapámat is gyakorta hallottam játszani. Örömmel jártam zeneiskolába, s nagyon korán tudtam már azt is: mindenképpen zenével szeretnék foglalkozni. Aktív voltam a Lajthában töltött évek alatt, szívesen vettem részt a különböző programokban. Amikor néhány évvel ezelőtt az iskola félévészázados jubileumára kiadtunk egy emlékkötetet, több egykori fényképemet is felhasználtuk... Nagy öröm, hogy elkészülhetett ez a kiadvány, amely részletesen visszaidézi az eltelt évtizedeket, megjelenítve

számos kiváló kollégát, valamint innen indult, mára már nevéssé vált művészt. A kiadványunk emellett betekintést nyújt az iskola fejlődésébe, mindennapjaiba. Gyerekként is élveztem az itt töltött éveket, amelyek segítettek a folytatásról dönteni. Következett a konzervatórium, majd a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola, ahol szolfézs, zeneelmélet, karvezetés szakon végeztem. De ezekben az években sem szakadtam el az iskolától, hiszen a gyakorlótanításaimat is itt abszolváltam, s ahogy megszereztem a diplomát, a Lajtha László Zeneiskolában kezdtem el dolgozni 2002-ben. Később az iskolaszék megbízott tagja lettem, aztán tanszakvezető, igazgatóhelyettes, megbízott igazgató... 2015 óta vagyok az intézmény vezetője. Tényleg ez a második otthonom.

– *S ma is szolfézsórákat tart?*

– Igen. A szolfézs mellett improvizációt is tanítottam. Zongorázni szintén nagyon szeretek, szívesen kísérek másokat. A konzervatórium és a főiskola alatt is a kamarázás volt számomra a legkedvesebb. Így van ez ma is, az iskolában szinte nincs olyan kolléga, akivel ne játszottam volna együtt valamilyen projektben. A közös muzsikálásban az is nagyon jó, hogy közelebb hozza az embereket, s ha valakivel együtt játszik az ember, akkor nemcsak a munkáját ismeri meg jobban, hanem a személyiségét is. Büszke vagyok rá, hogy az iskolánkban családias a légkör, mindenki jól ismeri a másikat. Persze ebben az is segít, hogy a Budapesti viszonylatban közepes méretű intézmények közé tartozunk a hatszázötven diákunkkal.

– *Sok évtizede ismeri az iskolát. Miként változik a létszám, mennyire érdeklődnek a Pesterzsébeten lakók a zeneoktatás iránt?*

– Nálunk a tanulólétszám nőtt a tavalyihoz mérten, igaz, nagy hangsúlyt fektettünk a tanulók toborzásába. Közben azonban tapasztaljuk mi is a változásokat. Az általános és középiskolákban csökken a gyereklétszám, emellett romlik a színvonal. Sokan nem is jutnak el hozzánk, nem is értesülnek arról, hogy tanulhatnának az iskolánkban ... Kevesebb a pedagógus is, és egyre több a figyelemzavaros, tanulási nehézséggel küzdő gyermek.

– *S igazgatóként milyen új irányokba indult el az intézménnyel, hogyan látja, miben változott az itt folyó munka?*

– Kicsit valóban átalakult néhány dolog, nagyobb hangsúlyt fektetünk a közösségépítésre, ennek egyértelmű jele az is, hogy az elmúlt nyolc évben több új kamaraegyüttesünk született. Nem volt például korábban kórusunk, de a vezetésem alatt alakultak énekkarok. Az általános iskolásokból kiskórus született, amelyet Gupcsó Gyöngyvér és Remetei László vezet, az idősebbek pedig a La Musica Kamarakórusban énekelhetnek Tomasovszki Katalin zenetanár vezetésével. Kórusfesztivált is rendezünk 2018 óta minden évben, s a programsorozatban a kerületi felnőttkórusok mellett a mi együttesünk is fellépnek. Ezekre a rendezvényekre mindig hívunk vendégegyütteseket, legutóbb például Borhy Csillák együttesét, a Kispesti „Gyöngyvirág” Vegyeskart, tavaly pedig egy kínai kórus járt nálunk. Most ősszel is

fellépünk az Erzsébet Napokon, ez új hagyományunkká vált. Alakult emellett gitárzenekarunk, klarinétegyüttesünk. Mindezt azért is tartom nagyon lényegesnek, mert így sok tanulót be lehet vonni a közös játékba. Az együttműködésnél – úgy vélem – nincs is szebb.

Lajtha AMI Énekegyüttese:
Szeretőm vala (moldvai népdal)
<https://youtu.be/DFz7O914Q9g> (1:32)

A Budapest XX. Kerületi Lajtha László AMI Karácsonyi Hangversenye (2022)

<https://youtu.be/vnl9l-pMqaE?si=lii336RLmz8Bmpar> (1:33:58)

00:00:00 Bevezető **00:01:22** John Williams: Star of Bethlehem (részlet a Reszkessetek betörők c. filmzenéből) **00:03:30** Csajkovszkij: Cukortündér tánca a Diótörő c. balettből ...

– *Különleges családi koncerteket is tartanak.*

– Így van. Tényleg sok családnál megfigyelhető, hogy az egykori „Lajthás” diákokból lett szülők beiratják hozzájuk gyermekeiket hangszeren tanulni, mi pedig arra biztatjuk őket, hogy muzsikáljanak együtt. Az idejártó növendék hangszeres tanára keresi meg a családot, segít a darabválasztásban, felkészülésben, s igazán megható, amikor például a nagymama négykezesedik az unokájával, vagy az egész família pódiumra lép, és még az óvodás kistestvérnek is jut egy furulya.... Nagy öröm, hogy van egy szép, felújított hangversenytermünk, ahol Lajtha mellett Kodály, Bartók, Liszt és Erkel festett portréja figyeli a fellépőket. S miután nálunk képzőművészeti szak is működik, így nemcsak a hangversenyeknek, hanem a kiállításoknak is kiváló helyszíne. Egyébként akadnak néhányan a gyerekek közül, akik mindkét szakra járnak.

– *Névadójuk előtt tisztelegve pedig rendszeresen tartanak Lajtha műveltségi vetélkedőt is.*

– Azért választottuk a műveltségi vetélkedőt, mert így sok tanulót be tudunk vonni a játékba, az ország számos Lajtha-iskolájából érkeznek a csoportok. Nívós rendezvény, komoly felkészítés előzi meg mindenütt. Nagy örömünkre egy kiváló Lajtha-kutató, Solymosi-Tari Emőke is részt vesz a zsűri munkájában – két legutóbbi vetélkedőnkön a zsűri elnökeként tevékenykedett. Emellett többször tartott már előadást Lajtha Lászlóról iskolánkban. Olykor a Lajtha műveltségi vetélkedőhöz kötődően, 7 évvel ezelőtt pedig a Zene Világnapján megrendezett Lajtha-életrajzi esten, ahol Balog József zongoraművész mintegy fél óras válogatást játszott Lajtha László darabjaiból. Fontosnak tartjuk ugyanis, hogy növendékeinknek ne csupán lexikális tudásuk legyen a névadóról, hanem plasztikus képet kapjanak arról is, milyen ember volt Lajtha László. Iskolánkban 2017-ben újítottuk fel a Lajtha-életrajzi emlékfalat, amelyet Solymosi-Tari Emőke avatott fel.

Balásházi Bálint igazgató, Solymosi-Tari Emőke zenetörténész, Balog József zongoraművész, valamint Tomasovszki Katalin zenetanár, az emlékest szervezője és műsorvezetője a Lajtha-emlékfal előtt

A vetélkedőt a Covid óta nem rendeztük meg, lassan ideje lesz azonban ismét összegyűjteni a csapatokat... De nemcsak ezzel a megmérettetéssel tisztelgünk névadónk előtt. Született egy Lajtha-emlékermünk is, 2016 óta kapja meg minden évben egy arra érdemes tanár és egy diák. Az odaítélésről a vezetőség dönt, s a gyerekeknél nem feltétlenül az veheti át, aki versenyt nyer, hanem volt már rá példa, hogy azé lett, aki végigjárta az összes létező évfolyamot, és ma is a növendékünk. Akadt olyan kitüntetett is, aki minden programban részt vesz, lehet rá számtani, aktív tagja az iskolai közösségnek. Egyébként annak is nagyon örülünk, hogy sok nálunk végzett fiatal jár vissza hozzánk. Vannak, akik koncertező művészek, de sokan csak a kultúrát szerető, a hangszert kedvtelésből kézbevevő felnőttekké válnak.

– *Akad egy új tanszak is, amely a Zenei mozgás előkészítő - zenei munkaképesség gondozás (Kovács módszer) (ZMG), avagy az alapító dr. Kovács Géza neve után Kovács-módszer.*

– Ebben úttörők voltunk, hiszen alapfokon mi voltunk az elsők 2011-ben, akik elfogadtuk, s engedélyeztettük is, hogy ez a tanszak működhessen. Sokan követték a példánkat, most már több zeneiskolában elindították a képzést. A tanszak vezetője Négyesi Anna¹ kolléganőnk, zenetanár, egyetemi oktató, aki ebben a tárgyban pedagógus szakvizsgával rendelkezik. A tárgy a hangszeres oktatás nélkülözhetetlen alapozója és kiegészítője. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy a zenetanulás megkezdésekor csak kevés kisgyermek rendelkezik azzal a

1. Négyesi Anna édesanyja, **Négyesiné Pásztor Zsuzsa** PhD Apáczai Csere János-díjas zongoraművész-tanár, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen a zenei munkaképesség-gondozás című tantárgy előadója, szakkönyvek, tankönyvek és oktatófilmek szerzője, akinek legfőbb kutatási területe a zenei foglalkozási ártalmak megelőzése. A mai nevén a Zenei Munkaképesség-Gondozás (ZMG) módszert az 1980-as években dr. Kovács Gézával a Lajtha László AMI elődjében, a Fővárosi XX. kerületi Állami Zeneiskolában dolgozta ki és tette országosan ismertté, elismertté.

mozgásfejlettséggel, amely a finom, bonyolult zenei mozgások elsajátításához szükséges. Ezért a hangszerstanulás kezdeti időszaka elhúzódó és küzdelmes a kicsinyek számára. Emiatt sokan kedvüket is veszítik és hamar abbahagyják a zenetanulást. A zeneiskolai ZMG tárgy – a zenei mozgáselőkészítés – sikerrel orvosolja ezt a problémát. A zenei mozgáselőkészítés nagy segítséget jelent minden növendéknek, de különösen fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek számára. Azt tapasztaljuk, hogy erre a módszerre egyre nagyobb az igény, a jelentkezők létszáma évről-évre növekszik. Emellett az iskolánkban kidolgozott ZMG-program a felsőoktatásban is használható modellként működik. Többek között az Apor Vilmos Katolikus Főiskola tanári továbbképzésének hallgatói a gyakorlati óráik egy részét nálunk teljesítik.

– *Az igazgatói feladatai mellett a Kodály Társaság munkájában is részt vesz.*

– A felügyelőbizottság elnöke vagyok, részt veszek az elnökségi üléseken, igyekszem segíteni a szervezet munkáját, főleg informatikai háttérrel, s közben rengeteget tanulok azoktól a jeles szakemberektől, akik az elnökség tagjai. Ha a zeneiskolákat érintő kérdésekről van szó, akkor ugyancsak szívesen állok a rendelkezésükre. Nagy büszkeség, hogy a legutóbbi közgyűlésüket az iskolánkban tartották, amelyen a műsort is mi adtuk, a kórusommal szerepeltünk.

– *Sok éve irányít énekkarokat. Hol tart az ez irányú karrierje?*

– Úgy érzem, most kezdek e téren egyre jobban kibontakozni. A mostani kórusom előtt 12 évig társaknagya voltam egy másik együttesnek, amit szintén nagyon szerettem, de meg kellett érnem ahhoz, hogy önállóan vezessek egy társulatot. Mindig amatőrökkel dolgoztam, megtanultam, hogyan lehet nem professzionális énekesekkel is haladni. Más nagyon ez a munka, hiszen az amatőr élet nagyon sok áldozatot követel. A munka, család mellett kell időt, energiát, s néha még pénzt is áldozni a kórusfoglalkozásokra... Nem csoda hát, hogy sok énekkar küzd azzal, hogy kevesebben jelentkeznek, nem jönnek a fiatalok... Szerencsére, ez a mi társulatunkra, a Vox Musicára nem jellemző, egyre többen vagyunk.

A Vox Musica Kamarakórus felvétele:

Leavitt: The Virgin Mary Had a Baby Boy

https://youtu.be/v366hY3B74A?si=2EWRbEqkh_zSAGhV (2:06)

Olyannyira, hogy most már nem is kamarakórusnak nevezem, hanem kórusnak, hiszen létszámban elértük azt a méretet. Mi még a pandémia alatt is karanténvideókat készítettünk, s ahogy lehetett, azonnal elindultak a próbák, a fellépések. Úgy dolgozunk, hogy a darabokat feléneklek, mert többen vannak az együttesben, akik nem olvasnak jól kottát, de így, a felvételek alapján is tudnak készülni. S itt ugyancsak családias, barátságos a légkör, a közös munka pedig meg is hozta az eredményt, hiszen tavaly két szép nemzetközi sikert is arattunk. Atlantában az amerikai IYMC szervezésű zenei versenyre online videót kellett küldenünk, s

ennek alapján megkaptuk a nagydíjat, valamint meghívást egy New York-i hangversenyre, csak sajnos anyagi okok miatt nem tudtuk harminc embert kiutaztatni... Decemberben pedig Krakkóban egy nemzetközi kórusversenyen ezüst diplomát nyertünk, ami remek tapasztalatot jelentett. Az elmúlt években a KÓTA minősítéseken arany oklevelet és Fesztiválkórus minősítést is átvehettünk. Ha tehát a szakmai sikerről beszélünk, elmondhatom, hogy mindez boldoggá tesz, hiszen nagyon jó csapat állt össze, s az együttmuzsikálásnál tényleg nincs szebb.

Réfi Zsuzsanna

Lajtha László

Alapfokú Művészeti Iskola

„AZ EGYÜTTMUZSIKÁLÁSNAI – ÚGY VÉLEM – NINCS IS SZEBB.”

Tanári nőikar

Fuvolaegyüttes

Klarinétegyüttes

Fúvószenekar

Citeraegyüttes